

Az események a hatvanas éveknek a legvégén történtek. '65 táján született egy kezdeményezés a párt központi bizottságánál arra, hogy végre meghatározzák az első magyar országgyűlés „pontos” helyét, mert az egyik történész így látta, a másik meg úgy... Nem volt államilag egyértelműen lefixálva, hogy no, ez az a hely, vagy legalább is ráfogjuk, hogy ez az.

A Hazafias Népfrent bizottsága lett felkérve országos szinten, hogy próbálja meghatározni ezt a történelmi helyet, lehetőleg ezen a részen ugye, mert a szájhagyomány szerint, meg a régi könyvek szerint is ezen a környéken lehetett. Mivel Sövényháza határában találták meg a templom és sír maradványokat, – melyet esetleg éppen az esemény emlékére emeltek, – annak a valószínűsége volt nagyobb, hogy ott lehetett az első országgyűlés, így ezen a helyen határozták meg a konkrét helyet.

A HNF megbízásából aztán Erdei Ferenc akadémikus kutatgatta, keresgette ezt a helyet. Ő ezt a munkát talán az életművének is tekintette.

Most ugye, mivel Ady Endre versében is Pusztaszer lett megénekelve, meg a szájhagyomány is ehhez a névhez kötötte, ezért itt gondok jelentkeztek. Mégpedig az, hogy Sövényháza nevét meg kéne változtatni, mert az mégse lehet, hogy a pusztaszeri országgyűlés helyét keresi valaki, aztán Sövényházán találja.

Nevünket márpedig nem adjuk!

Bizonyára sokan tudják, hogy kis falunk, a hatvanas évek végén, kis híján elvesztette e történelmileg megbecsült nevét.

Erről az eseményről ültem le beszélgetni, a falu akkori tanácselnökével, Bitó Anti bácsival, aki annyira szívén viselte településünk sorsát, hogy kis híján életét adta érte.

– Hogy is történtek az események?

Ebből lett aztán országos bonyodalom, mert gondolták, hogy van itt ez a kis Pusztaszer, aki biztos elorozta amannak a nevét, hát gyerünk, aztán meggyőzzük őket... – Mert a demokrácia valamilyen szinten azért akkor is működött, hiába volt akármilyen diktatúra... Jöttek megkérdezni bennünket, hogy mi a véleményünk? Hát mondtuk, hogy mi nem úgy találtuk ki ezt a nevet, hanem egyszerűen ránk ragadt, és ezen nem is kívánunk változtatni, mi evvel nagyon ki vagyunk békülve.

– Ha jól tudom, a harmincas években lett falunak nyilvánítva a mai Pusztaszer.

– Igen, pontosan '34-ben osztottak telkeket itt, a mai faluközpont környékén. Aztán elég gyorsan beépült ez a környék.

– Sövényháza ekkor már létezett ugye, mert múlt századbeli térképeken mintha találkoztam volna vele.

– Igen, régóta létezett, de az is csak mint név. Tulajdonképpen ott volt a gróf kastélya, meg a hozzá tartozó major, amit pusztaszeri majornak ne-

veztek, mert valamikor ez a két terület egy volt, egy nagy pusztaság. Az öregjeink azt magyarázták, hogy valamikor 1000 évvel ezelőtt itt volt egy akkori értelemben vett város, melyet Szervárosnak neveztek. Ez valami csatározás vagy tisztai ár következésben elpusztult. Így azért nevezték el Pusztaszernek, mert a Szerből pusztá lett, mely később Kecskeméthez tartozott, ide hajtották ki a kecskeméti gulyát. Tulajdonképpen a történelem során, ahogy alakult a terület helyzete, úgy ragadt rá a név, mint ahogy Munkás-telepre is ráragadt a neve. Mert aki annak idején ott építkezett, az mind munkásember volt, akik az itteni gazdáknál vállaltak napszamos munkát. Az öreg Bóbisnak, meg a Madari Gábornak a területe volt, őket tudták rávenni a gazdák, hogy adjanak erre területet. Idősebb, mint Pusztaszer, mert ott '22-ben osztottak telkeket.

Na, most a HNF. Úgy gondolta, hogy a legegyszerűbb módja az lesz a dolognak, ha Pusztaszer keres magának egy nevet, Sövényháza meg lesz Pusztaszer. Na, hát ez aztán abszo-

lúte nem tetszett az itteni embereknek, meg nekem se'. Elég nagy volt a fölháborodás, ugye. Bizonygatunk mindenféle módszerrel, ami csak eszünkbe jutott, többek között olyanal is, hogy megvizsgáltuk a környező községek közül, a lakosság arányához képest sehol sem lakik annyi Szeri nevű, mint itt, Pusztaszeren. Meg ilyenek... Akkor 87 Szeri nevű élt itt. Elég tetemes létszám volt. Föl is küldtük ezeket a központba, de mivel levelezés útján nem tudtak bennünket rávenni, ezért eltanálták, hogy összehívunk ide egy értekezletet. Lejött ide egy Barati nevű úriember, aki nagyon becsületes módon próbált bennünket meggyőzni. Hozott magával egy kis cetlit, arra voltak fölírva különböző nevek, melyekből mi választhatunk volna. Olyat, hogy Szeripusztá, meg Újpusztaszer, meg Pusztafalva, meg ehhez hasonló vagy 5-6 név olyan „falvák”. De hát az egyik lököttebbnek tűnt, mint a másik.

Na, ezek aztán még inkább nem a központi elképzelések felé orientálták az embereket! Itt tanácskoztunk, ebédet kellett rendezni nekik, de nem tudtunk dűlőre jutni. Mivel evvel nem mentek semmire se, hát etanálták, hogy majd a járási hivatalt uszítják ránk, hogy majd állami hatalommal megoldják... Hogy majd elvtársak, a haza érdekében ezt meg köll csinálni! Elég nehéz időszak volt.

Etanálták, hogy akkor egyesüljön a két falu, mégpedig Pusztaszer néven.

Lett volna Pusztaszer-felső, meg Pusztaszer-alsó. Igen ám, csak ott meg az volt a probléma, hogy Sövényházát akarták központnak, mivelhogy ott vannak az ünnepek is, meg ott lesz a Nemzeti Emlékpark. Mikor itthon erről összeültünk, úgy döntöttünk, hogy belemegyünk ugyan ebbe a dologba, de csak úgy, ha itt lesz a központ, mivel ez Pusztaszer.

Mikor aztán csak nem ment ez a verzió – közben húzódott az idő, eltelt egy-egy akció között több hónap is –, akkor azt mondták, hogy ha nem megy szép szóval, akkor egyesítik a két községet központi hatalommal. A Minisztertanácsnál elrendelik, aztán ha tetszik, ha nem... Na, akkor keményen megijedtünk, mert mondták, hogy már el van döntve, 50 millió forint beruházás lesz az Emlékparkba, ami abban az időben borzasztó nagy pénz volt. Talán, mint ma 1 milliárd forint.

Abban az időben a Komócsin Zoltán volt itt az országgyűlési képviselő, aki akkor a párt KB politikai főtitkárhelyettese volt. Tulajdonképpen a Kádár után a második ember. Kétségbeesésünkben mi azt határoztuk, hogy szólunk a képviselőnek. Ő elég közvetlen ember volt. Meghívtuk a Zoli bácsit, egy egészen más céllal, hogy mint képviselő tájékoztasson minket az ország soráról. Persze akkor meg kellett őt vendégszolgálni, és szerette, ha utána úgy kicsit poharazgatni is lehetett. Na akkor oszt, ott, poharazgatás közben mondtuk el, hogy el

akarják venni a község nevét. Hát, hogyhogy el akarják?...

– Tán ő nem is tudott erről?

– Biztos tudott róla, de hogy ezeket a neveket hogyan kutylják, azt lehet, hogy nem. Na, akkor mondtuk neki, hogy ez már el van

Anti bácsi az unokákkal

döntve, meg az 50 millió forint, meg egyebek... Ide figyeljete gyerekek – mondta. Ha ennek az országnak a Nemzeti Emlékparkra 50 millió forintja volna, azt nagyon sok másra el tudná költeni. Nyugodjatok meg, nincs nekünk arra ennyi pénzünk ő, azt garantálja. Tartsunk ki, ezt a nevet erőszakkal nem vehetik el tőlünk. Utána álltak aztán le ezzel a dologgal. Hogy ő aztán ott mit mondott, hogy mondott, nem tudom. Egyszer csak jöttek nagy örömmel, hogy meg van oldva a dolog. Hát hogy? Hát Sövényháza majd Ópusztaszer lesz, a mienk meg legyen Újpusztaszer, de mivel abba nem

mentünk bele, hát maradt Pusztaszer. Valahol a járásnál találta ki ezt valaki.

Igen ám, de már meg volt csinálva a Pusztaszer tábla Sövényházán. Már ki is volt téve. Aztán mikor megszületett a döntés, valaki kiment a táblához egy ecsettel, azt a P betűt elé pingált egy hatalmas Ó betűt nagy

gen, hogy legyen a szónokoknak hallgatósága. Bár e nélkül is mentek az emberek. Az újságírók úgy hozták ki a dolgot, hogy a két község rivalizál ebben a dologban. Akkor az ottani tanácselnökkel, a Kecskeméti Gázsival együtt hívtak meg a dísztribünre.. Volt ott egy sátor, ahol a szónoklat után a meghívottak összeültek ebédelni, poharazni. Becitáltak engem is, meg a Gázsit is. Akkor még az volt a verzió, hogy a két községet egyesítik. A falusiak, meg lesték ugye, figyelték, hogy mi történik, mert addig sose ültem ott a díszemelvényen. Azelőtt se, azután meg még úgy se. Ott meg koccintattak velünk, hogy a két falu elnöke milyen nagy egyetértésben... Le is fényképezték bennünket.

Mikor aztán hazaértem, már azzal vártak, hogy „Halljuk, Bitó, eladtad a falut egy pohár boré’! Hát milyen tanácselnök vagy te?” Persze nem gondolta ezt senki komolyan, de vagy három évig avval húztak, hogy eladtam a falut. Fénykép is van róla.

Aztán Ópusztaszernek csak problémát okozott a dolog, mert a rendezvényeken igencsak reprezentálni kellett, vendégül kellett látni a meghívottakat. Reprezentációs keret akkor még a pénzügyi elszámolásban nem volt. Úgy kellett sokszor saját zsebből megoldani a dolgokat.

– Kedves Anti bátyám nagy élmény volt számomra magát hallgatni! Köszönöm a beszélgetést!

Máté Gábor